

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра обліку і аудиту

06-02-307М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Аналітичне забезпечення фінансових рішень»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня за освітньо-професійною програмою «Облік і
оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 2 від 19.10.2021 року

Рівне – 2021

Методичні вказівки до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Вовк В. М., Мосійчук М. М., Зінкевич О. В. – Рівне : НУВГП, 2021. – 47 с.

Упорядник: Зінкевич О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту.

Відповідальний за випуск: Позняковська Н. М., к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту

Керівник групи забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування»: Позняковська Н. М., к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ	5
Змістовий модуль 1. Сучасні аспекти аналітичного забезпечення фінансових рішень підприємств	5
Змістовий модуль 2. Організаційні підходи щодо аналітичного забезпечення фінансових рішень підприємств	7
2. ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ	8
3. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	9
4. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	29
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	43

© Вовк В. М.,
Мосійчук М. М.,
Зінкевич О. В., 2021
© НУВГП, 2021

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» вивчається здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форми навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування».

Метою навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» є вивчення сукупності фінансових відносин як специфічної форми суспільних відносин та аналітичного забезпечення цих відносин з позиції генерування інформаційного середовища задля прийняття дієвих фінансових рішень, спрямованих на оптимізацію фінансових відносин суб'єктів господарювання.

Дисципліна передбачає вивчення здобувачами вищої освіти системи фінансово-кредитних відносин у взаємозв'язку з економічним механізмом функціонування виробництва в ринкових умовах.

Завданнями навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» є:

- зрозуміти сутність фінансових ресурсів підприємств, методів і джерел їх формування, організації фінансової діяльності підприємств;

- навчитися проводити аналітичні розрахунки щодо визначення розміру грошових надходжень, обсягу прибутку і напрямів його розподілу, визначення потреби в обігових коштах та кредитних ресурсах;

- оволодіти методами відтворення основних виробничих засобів та доцільності проведення санації;

- навчитися формувати аналітичні висновки та пропозиції щодо удосконалення окремих сторін фінансово-господарської діяльності підприємства.

Предметом навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» є економічні, організаційні та правові аспекти фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Після вивчення даної дисципліни здобувачі вищої освіти:

1) повинні знати:

- суть фінансів, їх роль і функції;
- організацію фінансової роботи на підприємстві;
- особливості формування грошових надходжень на підприємствах;
- технологію проведення фінансових розрахунків та визначення фінансових результатів у господарствах різних форм власності і господарювання,
- вимоги щодо руху обігових коштів і виробничих фондів підприємства;
- принципи побудови та основні ланки фінансово-кредитної системи;
- механізми проведення банкрутства та фінансового планування на підприємствах.

2) *повинні вміти:*

- поєднувати теоретичні знання предмету з виробленням практичних навичок;
- ухвалювати власні оптимальні рішення з урахуванням об'єктивних і суб'єктивних чинників;
- оцінювати різноманітні форми фінансування підприємств та організувати ефективне використання фінансових ресурсів.

На вивчення навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» відводиться 135 годин / 4,5 кредитів ECTS.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачена як засіб оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних занять час. Така робота виконується на основі вивчення здобувачем вищої освіти нормативно-законодавчої, навчальної та періодичної фахової літератури. Під час самостійної роботи з навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» здобувачі вищої освіти повинні здійснювати підготовку до практичних занять, контрольних заходів.

Забезпечується самостійна робота здобувача вищої освіти системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, методичні

вказівки з навчальної дисципліни.

Відповідно до силабусу навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» самостійна робота здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить 89 годин.

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної форми навчання з навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» такий:

– підготовка до аудиторних занять – 0,5 год./1 год. занять – 23 год.;

– підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит ЄКТС – 27 год.;

– підготовка питань, які не розглядаються під час аудиторних занять - 39 годин.

Контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти проводиться на практичних заняттях у формі поточного контролю та перевірки якості виконання домашніх завдань, на консультаціях за графіком консультацій.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти проводиться за тематичним планом дисципліни.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Сучасні аспекти аналітичного забезпечення фінансових рішень підприємств

Тема 1. Фінансові рішення у діяльності підприємства

Поняття управлінського та фінансового рішення. Зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування підприємства. Етапи та складові процесу підготовки, прийняття та реалізації фінансових рішень. Функції керівника фінансової служби. Поняття фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства. Основи організації фінансової роботи на підприємствах. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Зміст та завдання управління на підприємствах.

Тема 2. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств

Сутність аналітичного забезпечення підприємств. Складові елементи аналітичного забезпечення підприємств. Етапи процесу аналітичного забезпечення підприємств. Мета і завдання аналітичного забезпечення діяльності підприємств. Принципи формування інформації. Форми аналітичного забезпечення управління підприємствами.

Тема 3. Грошові надходження у прийнятті фінансових рішень

Сутність грошових надходжень. Доходи підприємства. Формування виручки від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг та грошових надходжень від іншої реалізації. Грошові надходження від фінансово-інвестиційної діяльності.

Тема 4. Прийняття фінансових рішень щодо формування і розподілу прибутку

Формування чистого доходу, валового прибутку та чистого прибутку (збитку) як результатів фінансово-господарської діяльності підприємств. Порядок використання прибутку суб'єктами підприємницької діяльності.

Тема 5. Прийняття фінансових рішень щодо обігових коштів

Сутність обігових коштів підприємств. Роль обігових коштів в забезпеченні кругообігу коштів. Організація обігових коштів. Склад і структура обігових коштів. Класифікація обігових коштів. Необхідність визначення потреби в обігових коштах підприємства. Нестача та надлишок обігових коштів; причини їх виникнення. Поняття норм і нормативів обігових коштів. Методи нормування. Нормування обігових коштів для створення виробничих запасів. Розрахунок нормативу обігових коштів економічним методом. Показники використання оборотних активів.

Тема 6. Фінансові рішення в умовах кредитування діяльності підприємств

Необхідність кредитування. Сутність кредитних відносин.

Класифікація кредитів, що надаються підприємствам. Порядок отримання банківського кредиту. Порядок погашення отриманої позики та відсотків за користування нею. Контроль банку за використанням та погашенням кредиту.

Тема 7. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Сутність, склад і структура основних засобів. Порядок відтворення основних засобів підприємства. Амортизація основних засобів та методи їх нарахування. Сутність і склад капіталовкладень. Показники стану, руху та ефективності використання основних засобів.

Змістовий модуль 2. Організаційні підходи щодо аналітичного забезпечення фінансових рішень підприємств

Тема 8. Прийняття фінансових рішень в умовах банкрутства

Поняття фінансової кризи. Фактори виникнення фінансової кризи на підприємстві. Види і фази криз. Економічний зміст фінансової санації та порядок її проведення. Джерела проведення фінансової санації.

Тема 9. Фінансові рішення в умовах фінансового планування діяльності підприємств

Зміст та завдання фінансового планування. Стратегічне, поточне та оперативне планування як складові елементи системи фінансового планування. Фінансовий план та порядок його складання. Характеристика стадій фінансового планування. Склад і зміст фінансових планів підприємства.

Картка оцінювання виконання здобувачами вищої освіти видів самостійної навчальної діяльності з навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» наведена в табл. 1.

Таблиця 1

**Картка оцінювання студентів з дисципліни «Аналітичне
забезпечення фінансових рішень»**

№ з/п	Види навчальної діяльності	Термін виконання	Форма контролю та звітності	Максимальна кількість балів
Обов'язкові види робіт				
1	Написання модульних контрольних робіт	Двічі впродовж семестру	Модульний контроль	До 40 балів
2	Написання самостійних робіт по темі курсу	Впродовж семестру	Звіт з самостійної роботи	До 21 бала
3	Робота на лекційних заняттях	Впродовж семестру	Відмітка в журналі викладача	До 13 балів
4	Робота на практичних заняттях	Впродовж семестру	відмітка в журналі викладача	До 26 балів (в т.ч. 13 балів за активність)
Підсумок балів за обов'язкові види робіт				до 100 балів
Вибіркові види робіт				
5	Написання реферату за визначеною темою	впродовж семестру	Реферат	До 2 балів
6	Захист реферату за визначеною темою	впродовж семестру	Реферат	До 3 балів
7	Підготовка мультимедійної презентації по темі курсу	впродовж семестру	Мультимедійна презентація	До 5 балів
8	Виступ з доповіддю на науковій конференції за темою курсу	впродовж семестру	Довідка (сертифікат) про участь в конференції	До 5 балів
9	Написання тез доповіді по темі курсу	впродовж семестру	ксерокопія тез зі збірника	до 10 балів
9	Написання наукової статті по темі курсу	впродовж семестру	ксерокопія наукової статті зі збірника	до 15 балів
Підсумок балів за вибіркові види робіт				до 35 балів

Примітка. Здобувач вищої освіти може обрати до двох видів однакових вибірових робіт. Максимальна кількість поточних балів не може перевищувати 60 балів. Максимальна кількість балів по дисципліні – 100 балів.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ

1. Сутність фінансової діяльності підприємств та управління нею.
2. Зміст, завдання й організація фінансової роботи на підприємствах.
3. Характеристика фінансових ресурсів та джерел їх формування.
4. Безготівкові розрахунки підприємства.
5. Розрахунково-платіжна дисципліна та її вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств.
6. Формування і розподіл прибутку.
7. Особливості кредитування підприємств.
8. Політика ціноутворення в Україні. Види цін та порядок їх формування на підприємстві. Регулювання цін в Україні.
9. Особливості оподаткування малих підприємств та мікропідприємств.
10. Фінансова оренда основних засобів.
11. Фінансова стратегія та фінансова політика підприємства.
12. Особливості відкриття поточних рахунків. Використання коштів за поточними рахунками суб'єктів господарювання.
13. Порядок визначення прибутку від різних видів діяльності.
14. Знос і амортизація основних засобів.
15. Вексельна форма розрахунків.
16. Оцінка рентабельності підприємств.
17. Особливості грошових надходжень від фінансової та інвестиційної діяльності підприємств.
18. Бюджетування в системі оперативного фінансового планування.
19. Зміст поточного і оперативного фінансового плану та порядок їх складання.
20. Поняття контролінгу.
21. Порядок оголошення підприємства банкрутом.
22. Поняття банкрутства, його види.
23. Поняття фінансової санації, її види. Санаційна спроможність підприємства.

3. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

- 1) Фінансове прогнозування та планування – це:
 - а) складові елементи фінансових ресурсів
 - б) складові концепції аналітичного забезпечення управління підприємством
 - в) складові елементи основних напрямків фінансової роботи на підприємстві
 - г) методи нарахування відсотків по банківських кредитах
 - д) складові елементи процесу прийняття фінансових рішень
- 2) Аналітичне забезпечення – це:
 - а) сукупність способів акумулювання інформації, методичної побудови показників та їх аналітичної інтерпретації в системі управління
 - б) безперервний процес підтримки управлінських рішень за допомогою певних організаційно-технологічних процедур, інформаційних систем та рівня кваліфікації фахівців обліково-аналітичного апарату
 - в) підготовка і первинне опрацювання аналітичних матеріалів стосовно своєчасних розрахунків за поставлені ТМЦ
 - г) діагностика здійснення платежів за фінансовими операціями
 - д) аналіз грошових надходжень підприємства у поточному періоді
- 3) Аналітичність, об'єктивність, своєчасність, релевантність та єдність інформації – це:
 - а) форми аналітичного забезпечення
 - б) завдання аналітичного забезпечення
 - в) елементи процесу аналітичного забезпечення
 - г) вимоги щодо формування та опрацювання цифрової інформації
 - д) принципи відображення інформації в системі обліково-аналітичного забезпечення
- 4) Фінансові ресурси підприємства - це:
 - а) грошові кошти підприємства
 - б) власний, позичений та залучений грошовий капітал, який використовується підприємствами для формування своїх

- активів та здійснення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання відповідного доходу, прибутку
- в) власний капітал підприємства, який використовується підприємствами для формування своїх активів та здійснення виробничо-фінансової діяльності
 - г) грошовий капітал, що дозволяє сформувати майно підприємства
 - д) всі активи (майно) підприємства, що є в розпорядженні його керівництва
- 5) При збільшенні обсягу реалізації змінні витрати на одиницю обсягу:
- а) як збільшуються, так і зменшуються
 - б) їх поведінка залежить від рішення керівника
 - в) збільшуються
 - г) зменшуються
 - д) не змінюються
- 6) При зменшенні обсягу реалізації загальні змінні витрати на одиницю обсягу:
- а) збільшуються
 - б) зменшуються
 - в) не змінюються
 - г) як збільшуються, так і зменшуються
 - д) їх поведінка залежить від рішення керівника
- 7) При збільшенні обсягу реалізації загальні змінні витрати:
- а) як збільшуються, так і зменшуються
 - б) їх поведінка залежить від рішення керівника
 - в) не змінюються
 - г) зменшуються
 - д) збільшуються
- 8) При збільшенні обсягу реалізації загальні постійні витрати:
- а) не змінюються
 - б) збільшуються
 - в) зменшуються
 - г) як збільшуються, так і зменшуються
 - д) їх поведінка залежить від рішення керівника

- 9) Порядок використання прибутку визначає:
- а) власник підприємства
 - б) орган місцевого самоврядування
 - в) головний бухгалтер
 - г) менеджер
 - д) касир
- 10) В Україні при формуванні Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) використовують систему калькулювання:
- а) повних витрат
 - б) змішану систему
 - в) змінних витрат
 - г) маржинального доходу
 - д) непрямих витрат
- 11) Відпускна оптова ціна не включає:
- а) повні витрати
 - б) прибуток
 - в) акцизний податок
 - г) торгівельну націнку
 - д) ПДВ
- 12) Прибуток - це:
- а) збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу
 - б) зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу
 - в) сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати
 - г) перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати
 - д) доходи підприємства дорівнюють його витратам
- 13) До виробничого нормативу в оборотних коштах при використанні економічного методу відносять:
- а) МШП
 - б) витрати майбутніх періодів

- в) запасні частини для ремонту устаткування
 - г) основні матеріали
 - д) доходи майбутніх періодів
- 14) Норма – це:
- а) відносна або мінімальна величина оборотних активів, що обчислена у встановленому порядку за кожним їх видом, яка необхідна для розрахунку нормативу
 - б) мінімальний розмір власних оборотних активів у грошовому виразі, необхідний підприємству для забезпечення нормального, безперервного процесу виробництва
 - в) мінімальний розмір оборотних активів, необхідний для виготовлення одиниці продукції
 - г) розмір оборотних активів, який забезпечує належну реалізацію звичайної діяльності підприємства
 - д) обчислення такого розміру виробничих запасів, який би забезпечив своєчасне виконання виробничої програми підприємства
- 15) Нормування оборотних активів здійснюється за такими статтями:
- а) виробничі запаси, дебіторська заборгованість, гроші та їх еквіваленти
 - б) сировина і матеріали, допоміжні матеріали, паливо, тара і тарні матеріали, МШП, запасні частини, незавершене виробництво, напівфабрикати власного виробництва, готова продукція, витрати майбутніх періодів
 - в) дебіторська і кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги
 - г) нематеріальні активи, основні засоби, незавершені капітальні інвестиції, поточні фінансові інвестиції
 - д) виробничі запаси, готова продукція, незавершені капітальні інвестиції, доходи майбутніх періодів тощо
- 16) Існують такі методи нормування оборотних активів:
- а) прямий, економічний (аналітичний), метод коефіцієнтів
 - б) прямий, обернений, метод коефіцієнтів
 - в) обліковий, аналітичний

- г) аналітичний, економічний
 - д) прямий, непрямий
- 17) Сутність економічного методу нормування оборотних активів зводиться до наступного:
- а) сукупний норматив на плановий рік розраховується виходячи з діючого нормативу в поточному році, скоригованого на зміну обсягу виробництва і швидкості обертання обігових коштів в плановому році
 - б) для визначення сукупного нормативу на плановий рік спочатку розраховуються нормативи по окремим статтям оборотних активів, а в подальшому вони сумуються
 - в) розрахунок сукупного нормативу оборотних активів на плановий рік проводиться виходячи з діючого нормативу в поточному році і розміру змін відповідних запасів і витрат у році, що планується
 - г) сукупний норматив на плановий рік розраховується виходячи з діючого нормативу в поточному році, скоригованого на 50% зміни обсягу виробництва
 - д) сукупний норматив на плановий рік не підлягає жодним коригуванням, оскільки є величиною незмінною
- 18) Норма обігових коштів запасів включає такі елементи:
- а) транспортний запас, підготовчий запас, технологічний запас, гарантійний запас, страховий запас
 - б) транспортний запас, підготовчий запас, технологічний запас, поточний запас, гарантійний (страховий) запас
 - в) транспортний запас, підготовчий запас, технологічний запас
 - г) транспортний запас, підготовчий запас, технологічний запас, поточний запас
 - д) заготівельний запас, складувальний запас, технологічний запас, гарантійний запас, форс-мажорний запас
- 19) Транспортний запас – це:
- а) час для прийняття, розвантаження, сортування, складування матеріалів
 - б) різниця між часом перебування вантажу в дорозі від постачальника до споживача та часом поштового пробігу

- розрахункових документів, їх оформлення вантажовідправником і обробки банками за місцем знаходження постачальника і споживача
- в) час на підготовчі операції, якщо вони не є складовою частиною виробничого циклу
 - г) час, необхідний підприємству для запобігання наслідкам можливих перебоїв у постачанні
 - д) час, необхідний підприємству для закупівлі паливно-мастильних матеріалів
- 20) Норма оборотних коштів на гарантійний (страховий) запас становить:
- а) 30% транспортного запасу
 - б) 40% підготовчого запасу
 - в) 50% поточного запасу
 - г) 50% від середньозваженого інтервалу між поставками
 - д) 70% технологічного запасу
- 21) Норма оборотних коштів на поточний (складський) запас становить:
- а) 30% транспортного запасу
 - б) 40% підготовчого запасу
 - в) 50% поточного запасу
 - г) 50% від середньозваженого інтервалу між поставками
 - д) 70% технологічного запасу
- 22) Оборотні активи – це:
- а) активи, які споживаються в одному виробничому циклі, і їхня вартість цілком переноситься на вартість виготовленої продукції
 - б) активи, які споживаються не лише протягом одного виробничого циклу, тому їхня вартість переноситься на вартість виготовленої продукції частинами
 - в) активи, які повністю споживаються протягом одного операційного циклу підприємства
 - г) активи, які повністю споживаються протягом одного місяця
 - д) активи, які постійно знаходяться в русі
- 23) На промислових підприємствах до виробничих оборотних

активів відносять:

- а) сировину, матеріали, паливо, запасні частини, незавершене виробництво та інші матеріальні цінності
 - б) сировину, матеріали, паливо, запасні частини, готову продукцію, грошові активи та інші цінності
 - в) грошові активи, поточні фінансові інвестиції та інші цінності
 - г) поточну дебіторську заборгованість за всіма категоріями розрахунків та грошові активи підприємства
 - д) основні засоби, виробничі запаси, грошові кошти на рахунках у банку й у касі тощо
- 24) Основне призначення оборотних засобів полягає у:
- а) забезпеченні планомірного та ритмічного процесу виробництва й обертання на підприємствах
 - б) забезпеченні планомірного та ритмічного процесу виробництва на підприємствах
 - в) забезпеченні безперервного процесу відтворення
 - г) забезпеченні успішної діяльності підприємства протягом одного року
 - д) забезпеченні грошовими коштами планомірного процесу обертання на підприємствах
- 25) У залежності від джерел формування оборотні активи поділяються на:
- а) власні та орендовані
 - б) власні, позикові (позичені) та залучені
 - в) виробничі та невиробничі
 - г) активні та пасивні
 - д) прямі і непрямі
- 26) Під організацією оборотних активів розуміють:
- а) взаємодію відносно незалежних частин цілого, зумовлених його побудовою
 - б) сукупність процесів або дій, що зумовлюють об'єднання елементів оборотних активів у ціле з метою утворення життєздатної стійкої системи
 - в) визначення планової потреби в оборотних активах для забезпечення планомірного процесу виробництва і

- реалізації продукції
- г) систематичний моніторинг вартості оборотних активів, що є у розпорядженні підприємства
 - д) встановлення на підприємствах необхідного складу та структури оборотних активів, визначення їх потреб та джерел формування, а також здійснення контролю за зберіганням і ефективністю їх використання
- 27) Склад оборотних коштів – це:
- а) сукупність усіх елементів оборотних виробничих засобів і засобів обігу
 - б) питома вага вартості окремих статей оборотних активів у загальній сумі оборотних коштів
 - в) сукупність усіх елементів майна підприємства
 - г) частка вартості окремого елемента активів у загальному розмірі майна підприємства
 - д) співвідношення вартості оборотних активів до вартості всіх активів підприємства
- 28) Структура оборотних коштів – це:
- а) сукупність усіх елементів оборотних виробничих засобів і засобів обігу
 - б) питома вага вартості окремих статей оборотних виробничих засобів і засобів обігу в загальній сумі оборотних коштів
 - в) сукупність усіх елементів майна підприємства
 - г) частка вартості окремого елемента активів у загальному розмірі майна підприємства
 - д) співвідношення вартості оборотних активів до вартості всіх активів підприємства
- 29) До складу оборотних активів підприємства відносять:
- а) сировину, матеріали, комплектуючі, незавершене виробництво, дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, гроші та їх еквіваленти
 - б) виробничі запаси, незавершене будівництво, дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги
 - в) виробничі запаси, готову продукцію, поточну кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги,

- гроші та їх еквіваленти
- г) дебіторську і кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги
 - д) власний капітал, зобов'язання та забезпечення
- 30) Мета нормування оборотних активів полягає у:
- а) визначенні такого розміру коштів, який дозволить оперативно формувати виробничі запаси на підприємстві
 - б) прогнозуванні обсягів споживання виробничих запасів на підприємстві
 - в) оперативному визначенні потреби у виробничих запасах на поточний період
 - г) визначенні стратегії підприємства щодо управління оборотними активами
 - д) визначенні економічно обґрунтованої величини власних оборотних коштів в мінімальному розмірі, що забезпечує безперервне фінансування очікуваних витрат на виробництво і реалізацію продукції, а також здійсненні розрахунків із споживачами у встановлені терміни
- 31) Знайдіть правильне визначення економічної сутності кредиту:
- а) кредит – це форма руху позичкового капіталу
 - б) кредит – це економічні відносини між юридичними особами, які виникають при оренді майна на підставі укладеного договору
 - в) кредит – це рух вартості у сфері товарного обміну
 - г) кредит – це вид підприємницької діяльності, спрямований на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, який полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на визначений термін лізингоодержувачу майна
 - д) кредит – це форма позичкового капіталу, що надається на умовах повернення і обумовлює виникнення кредитних відносин між тим, хто надає кредит, і тим, хто його отримує
- 32) Об'єктами кредитування можуть бути:

- а) грошові кошти
 - б) держава
 - в) підприємства
 - г) господарські товариства
 - д) страхові компанії
- 33) Банківський кредит - це:
- а) іпотечний кредит
 - б) лізинговий кредит
 - в) комерційний кредит
 - г) товарний кредит
 - д) вексельний кредит
- 34) . Кредитна лінія – це:
- а) кредитна угода, відповідно до якої протягом передбаченого договором терміну банк виділяє позичальнику кредит у межах узгодженої суми (ліміту кредитування) на умовах, що відрізняються від умов одноразового надання кредиту
 - б) згода, але не зобов'язання комерційного банку надати кредит позичальнику
 - в) товарна форма кредиту, що виражає відносини з приводу перерозподілу матеріальних фондів між підприємствами
 - г) кредит, який надається в товарній формі лізингодавцем (кредитором) лізингоотримувачеві (позичальнику)
 - д) кредит, що надається фізичним особам на придбання споживчих товарів і послуг з відстрочкою платежу
- 35) З якого моменту повинні нараховуватися відсотки за користування кредитом?
- а) з моменту погашення першої частини кредиту позичальника
 - б) з моменту надходження кредиту на рахунок позичальника
 - в) з моменту отримання доходу за рахунок кредиту
 - г) моменту завершення періоду дії кредитної угоди
 - д) з моменту обрання банку, в якому гарантовано буде отримано такий кредит
- 36) Банківські установи використовують такі методи нарахування відсотків за користування позикою:

- а) «факт/факт», «360/факт», «30/360»
 - б) «факт/360», «30/360»
 - в) «30/360», «факт/360»
 - г) «30/360»
 - д) «факт/факт», «факт/360», «30/360»
- 37) Запис: «факт/360» означає:
- а) при розрахунку відсотків за кредит кількість днів кожного місяця обчислюється відповідно до кількості днів за календарем, а кількість днів у році прирівнюється до 360 днів
 - б) при розрахунку відсотків за кредит кількість днів кожного кварталу прирівнюється до 90 днів, а кількість днів у році прирівнюється до 360 днів
 - в) при розрахунку відсотків за кредит кількість днів кожного півріччя прирівнюється до 180 днів, а кількість днів у році прирівнюється до 360 днів
 - г) при розрахунку відсотків за кредит кількість днів кожного місяця прирівнюється до 30 днів, а кількість днів у році прирівнюється до 360 днів
 - д) при розрахунку відсотків за кредит кількість днів кожного місяця прирівнюється до 30 днів, а кількість днів у році обчислюється відповідно до кількості днів за календарем
- 38) Що означає даний запис: «факт/360»?
- а) назва методу нарахування відсотків, що використовується при короткостроковому банківському кредитуванні
 - б) назва методу нарахування амортизації
 - в) назва методу планування показників діяльності підприємства
 - г) назва методу прогнозування показників діяльності підприємства
 - д) назва аналітичної процедури, що використовується при прийнятті управлінського рішення
- 39) Кредитний договір – це:
- а) усна домовленість між позикоотримувачем та позикодавцем з приводу використання позикових коштів
 - б) документ, що укладається між позикоотримувачем та

- позикодавцем з приводу порядку нарахування і сплати відсотків за користування кредитом
- в) документ, що укладається між позикоотримувачем та позикодавцем з приводу порядку погашення «тіла» кредиту
 - г) основний документ, що укладається між позикоотримувачем та позикодавцем з приводу пролонгування боргу на 1 рік
 - д) документ, що укладається між банком і позичальником про взаємні зобов'язання по видачі, використанню й погашенню позик
- 40) У випадку відсутності коштів у позикоодержувача при настанні терміну погашення боргу застосовується:
- а) санаційна процедура до боржника
 - б) укладання мирової угоди
 - в) ліквідаційна процедура
 - г) тендерна процедура
 - д) пролонгування боргу під вищий відсоток, погашення боргу за рахунок застави, стягнення боргу з гаранта
- 41) Основними документами, які використовуються для переказу коштів у погашення позики банку є:
- а) платіжне доручення, платіжна вимога, банківський ордер
 - б) платіжна вимога-доручення, чек, платіжне доручення
 - в) акредитиви
 - г) прибутковий касовий ордер
 - д) квитанції
- 42) Погашення кредиту перед обслуговуючим банком проводиться із застосуванням:
- а) банківського ордеру
 - б) платіжної вимоги-доручення
 - в) чеків або розрахункових квитанцій
 - г) видаткового касового ордеру
 - д) касової книги
- 43) Просте відтворення основних засобів полягає у:
- а) оновленні (заміні) основних засобів у розмірах, що дозволяють підтримувати попередню виробничу

- потужність
- б) кількісному і якісному збільшенні діючих основних засобів
 - в) кількісному збільшенні основних засобів, що перебувають на консервації
 - г) поступовій втраті основними засобами споживної вартості в процесі експлуатації
 - д) кількісному збільшенні діючих основних засобів під заплановані збільшені обсяги виробничої програми підприємства
- 44) Коефіцієнти надходження (оновлення) і вибуття (списання) основних засобів є показниками, що характеризують:
- а) рух основних засобів
 - б) стан основних засобів
 - в) придатність основних засобів
 - г) ефективність використання основних засобів
 - д) забезпеченість підприємства основними засобами
- 45) Показниками руху основних засобів є:
- а) вартість надійшовших та вибулих з експлуатації основних засобів, а також коефіцієнти надходження і вибуття основних засобів
 - б) коефіцієнт спрацювання і придатності основних засобів
 - в) фондоемність виробництва та фондоозброєність праці
 - г) механоємність виробництва та механоозброєність праці
 - д) фондovіддача
- 46) Фондовіддача є показником, що характеризує:
- а) рух основних засобів
 - б) стан основних засобів
 - в) придатність основних засобів
 - г) ефективність використання основних засобів
 - д) забезпеченість підприємства основними засобами
- 47) Рентабельність основних засобів є показником, що характеризує:
- а) рух основних засобів
 - б) стан основних засобів
 - в) придатність основних засобів

- г) ефективність використання основних засобів
 - д) забезпеченість підприємства основними засобами
- 48) Показниками ефективності використання основних засобів є:
- а) коефіцієнт надходження основних засобів, коефіцієнт вибуття основних засобів
 - б) коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт придатності основних засобів
 - в) фондівіддача, рентабельність основних засобів
 - г) фондоемність виробництва, фондоозброєність праці
 - д) механоемність виробництва механоозброєність праці
- 49) Показниками стану основних засобів є:
- а) коефіцієнт надходження основних засобів, коефіцієнт вибуття основних засобів
 - б) коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт придатності основних засобів
 - в) фондівіддача, рентабельність основних засобів
 - г) фондоемність виробництва, фондоозброєність праці
 - д) механоемність виробництва механоозброєність праці
- 50) Показниками забезпеченості основними засобами є:
- а) фондоемність виробництва, фондоозброєність праці, механоемність виробництва, механоозброєність праці
 - б) коефіцієнт надходження основних засобів, коефіцієнт вибуття основних засобів
 - в) коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт придатності основних засобів
 - г) фондівіддача, рентабельність основних засобів
 - д) коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, період обороту дебіторської заборгованості, коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість, коефіцієнт простроченості дебіторської заборгованості
- 51) До складу ендогенних факторів, котрі спричиняють виникнення банкрутства, відносять:
- а) значний рівень інфляції
 - б) низький рівень кваліфікації персоналу
 - в) зменшення купівельної спроможності населення

- г) криза окремої галузі
 - д) політична нестабільність у країні місцезнаходження підприємства
- 52) До складу екзогенних факторів, котрі спричиняють виникнення банкрутства, відносять:
- а) значний рівень інфляції
 - б) низький рівень кваліфікації персоналу
 - в) прорахунки в галузі постачання
 - г) низька якість менеджменту
 - д) дефіцити у фінансуванні
- 53) До числа факторів, які спричиняються виникнення банкрутства, відносять:
- а) явні і приховані
 - б) прямі і комплексні
 - в) екзогенні і ендегенні
 - г) внутрішні
 - д) зовнішні
- 54) Реальне банкрутство – це:
- а) подання керівництвом підприємства завідома неефективної інформації для введення в оману кредиторів для забезпечення відстрочення оплати кредитних зобов'язань або їх списання
 - б) повна неспроможність підприємства відновити у наступному періоді свою фінансову стійкість і платоспроможність, викликану катастрофічними втратами
 - в) характеризує такий рівень неплатоспроможності підприємства, який викликається значними термінами прострочення дебіторської заборгованості
 - г) власник підприємства навмисно завищує рівень його платоспроможності, здійснюючи завідома неефективні фінансові операції
 - д) навмисне приховування факту стійкої фінансової нездатності, шляхом надання недостовірних даних
- 55) Технічне банкрутство – це:
- а) подання керівництвом підприємства завідома

- неефективної інформації для введення в оману кредиторів для забезпечення відстрочення оплати кредитних зобов'язань або їх списання
- б) характеризує такий рівень неплатоспроможності підприємства, який викликається значними термінами прострочення дебіторської заборгованості
 - в) власник підприємства навмисно завищує рівень його платоспроможності, здійснюючи завідома неефективні фінансові операції
 - г) повна неможливість підприємства відновити у наступному періоді свою фінансову стійкість і платоспроможність, що викликане катастрофічними втратами
 - д) навмисне приховування факту стійкої фінансової нездатності, шляхом надання недостовірних даних
- 56) Фіктивне банкрутство – це:
- а) подання керівництвом підприємства завідома неефективної інформації для введення в оману кредиторів для забезпечення відстрочення оплати кредитних зобов'язань або їх списання
 - б) характеризує такий рівень неплатоспроможності підприємства, який викликається значними термінами прострочення дебіторської заборгованості
 - в) власник підприємства навмисно завищує рівень його платоспроможності, здійснюючи завідома неефективні фінансові операції
 - г) повна неможливість підприємства відновити у наступному періоді свою фінансову стійкість і платоспроможність, що викликане катастрофічними втратами
 - д) навмисне приховування факту стійкої фінансової нездатності, шляхом надання недостовірних даних
- 57) На практиці розрізняють такі можливі фази кризи підприємства:
- а) технічна і фіктивна
 - б) міфічна і магічна

- в) середня і глибока
 - г) глибока і катастрофічна
 - д) легка, глибока і катастрофічна
- 58) Мета фінансового планування на підприємстві полягає у:
- а) забезпеченні контролю за фінансовим станом підприємства
 - б) забезпеченні ведення бухгалтерського обліку протягом звітного періоду
 - в) забезпеченні необхідними фінансовими ресурсами операційної діяльності підприємства
 - г) забезпеченні оптимального розміру оборотних коштів, необхідних для успішної операційної діяльності підприємства
 - д) процесі розробки системи фінансових планів і планових показників по забезпеченню розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами та підвищенню ефективності його фінансової діяльності у майбутньому періоді
- 59) До складу завдань фінансового планування на підприємстві відносять:
- а) забезпечення необхідними фінансовими ресурсами операційної, інвестиційної і фінансової діяльності
 - б) врахування інтересів підприємства, акціонерів та інших інвесторів при розподілі прибутку
 - в) забезпечення контролю за фінансовим станом, платоспроможністю і кредитоспроможністю підприємства
 - г) визначення ефективних напрямів вкладення капіталу, оцінка раціональності його використання
 - д) всі перераховані в тесті відповіді вірні
- 60) Планування фінансових показників здійснюється за допомогою таких методів:
- а) балансового, нормативного, розрахунково-аналітичного (методу економічного аналізу), оптимізації планових рішень, економіко-математичного моделювання
 - б) економічного і нормативного

- в) дескриптивного та діалектичного методу пізнання
 - г) стратегічного і поточного планування
 - д) логіко-дедуктивного та емпірико-індуктивного
- 61) Розрізняють такі види фінансового планування:
- а) перспективне, поточне, оперативне
 - б) регулярне та іррегулярне
 - в) щогодинне, щоденне, щодакдне, щомісячне, щоквартальне
 - г) довгострокове, короткострокове, оперативне, в міру необхідності
 - д) постійне і періодичне
- 62) Результатом перспективного фінансового планування є розробка таких основних прогнозів:
- а) бухгалтерського балансу підприємства та фінансових результатів (прибутків та збитків)
 - б) фінансових результатів (прибутків та збитків), руху грошових коштів (баланс грошових потоків) та бухгалтерського балансу підприємства
 - в) фінансових результатів, руху грошових коштів
 - г) руху грошових коштів та власного капіталу
 - д) бухгалтерського балансу підприємства та руху власного капіталу
- 63) Розрахунково-аналітичний метод планування фінансових показників – це:
- а) метод, що дозволяє збалансовувати підсумкові показники доходів і витрат
 - б) метод, що дозволяє збалансовувати підсумкові показники надходження і витрачання грошових коштів
 - в) метод, що дозволяє збалансовувати підсумкові показники активів і пасивів
 - г) метод, що полягає у в розробці декількох взаємозамінних варіантів планових розрахунків, з яких обирається і впроваджується оптимальний
 - д) обчислення планових показників на підставі аналізу фактичних фінансових значень, які беруться за базу, та оцінка їх зміни в плановому періоді

64) Банкрутство – це:

- а) визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедур санації та мирової угоди і погасити грошові вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури
- б) оприлюднення відомостей про справу про банкрутство на офіційному веб-сайті Вищого господарського суду України в мережі Інтернет
- в) фізична особа, призначена господарським судом у встановленому порядку в справі про банкрутство як розпорядник майна, керуючий санацією або ліквідатор з числа осіб, які отримали відповідне свідоцтво і внесені до Єдиного реєстру арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) України
- г) юридична або фізична особа, а також органи доходів і зборів та інші державні органи, які мають підтвержені у встановленому порядку документами вимоги щодо грошових зобов'язань до боржника
- д) кредитори за вимогами до боржника, які виникли до відкриття провадження (проваджень) у справі про банкрутство і виконання яких не забезпечено заставою майна боржника

65) Санація – це:

- а) система заходів щодо відновлення платоспроможності боржника, які може здійснювати засновник боржника, власник майна боржника, кредитор боржника, інші особи з метою запобігання банкрутству боржника шляхом вжиття організаційно-господарських, управлінських, інвестиційних, технічних, фінансово-економічних, правових заходів відповідно до законодавства до відкриття провадження (проваджень) у справі про банкрутство
- б) домовленість між боржником і кредиторами стосовно відстрочки та/або розстрочки, а також прощення (списання) кредиторами боргів боржника, яка оформляється шляхом укладення угоди між сторонами

- в) фізична особа, яка відповідно до судового рішення господарського суду організовує здійснення ліквідаційної процедури боржника, визнаного банкрутом, та забезпечує задоволення вимог кредиторів
- г) припинення діяльності суб'єкта підприємницької діяльності, визнаного господарським судом банкрутом, з метою здійснення заходів щодо задоволення вимог кредиторів шляхом продажу його майна
- д) навмисне приховування факту стійкої фінансової нездатності, з метою укладання домовленості між боржником і кредиторами стосовно відстрочки або розстрочки чи прощення (списання) кредиторами боргів боржника

4. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Активи – ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому.

Аналіз безбитковості – аналіз результатів діяльності підприємства на підставі співвідношення обсягів випуску, прибутку і витрат, що дозволяє визначити рівні доходів і витрат при різній діловій активності підприємства.

Амортизація – систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Баланс (звіт про фінансовий стан) – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Банк – юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків.

Банк-емітент – банк, що відкрив акредитив або здійснив емісію цінних паперів, платіжних карток, або видав розрахунковий чек (розрахункову чекову книжку).

Банківський кредит – кошти, що надаються банком у борг клієнту на певний термін під певні відсотки і для цільового

використання.

Банкрутство – визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедур санації та мирової угоди і погасити у встановленому порядку, грошові вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури.

Безготівкові розрахунки – це перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки одержувачів коштів, а також перерахування банками з доручення підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки одержувачів коштів.

Беззбитковість – це такий стан діяльності підприємства, коли бізнес не приносить ні прибутків, ні збитків, а виручка від реалізації продукції покриває лише витрати.

Безнадійна дебіторська заборгованість – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності.

Бенефіціар – особа, якій призначений платіж або на користь якої відкрито акредитив.

Бухгалтерська звітність – звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

Валовий прибуток (збиток) – це різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).

Вартість майна (валюта балансу) – підсумок балансу, який однаковий в активі та пасиві балансу.

Вартість, яка амортизується, – первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.

Виробничий цикл підприємства – характеризує період повного обороту матеріальних елементів оборотних активів, які використовуються для обслуговування виробничого процесу, починаючи з моменту надходження сировини, матеріалів і напівфабрикатів на підприємство і закінчуючи моментам відвантаження виготовленої з них готової продукції покупцям.

Виробничі запаси – вартість запасів малоцінних та швидкозношуваних предметів, сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для споживання в ході нормального операційного циклу.

Витрати – зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

Витрати інвестиційної діяльності – сума витрат, пов'язаних з придбанням фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів та іншими платежами за наслідками інвестиційної діяльності підприємства.

Витрати на збут – витрати, що виникли впродовж звітного періоду в процесі операційної діяльності підприємства, пов'язані з реалізацією (збутом) продукції (товарів, робіт, послуг).

Витрати операційної діяльності – сума витрат, які виникли в результаті операційної діяльності і виражені собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) та іншими витратами, що виникли в процесі операційної діяльності підприємства.

Витрати фінансової діяльності – сума витрат, пов'язаних з погашенням відсотків за позиками, сплатою дивідендів та іншими платежами за наслідками фінансової діяльності підприємства.

Вільні ціни – це ціни, які встановлюються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін на всі товари, крім тих, щодо яких здійснюється державне регулювання цін.

Вкладний (депозитний) рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання коштів, що передаються клієнтом банку в управління на встановлений строк та під визначений процент (дохід) відповідно до умов договору.

Власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Власні кошти – це кошти підприємств, які постійно знаходяться в їхньому обігу й строк користування якими не встановлений.

Господарська діяльність підприємства – це сукупність господарських операцій, що здійснюються постійно.

Готівка (готівкові кошти) – грошові знаки національної валюти України – банкноти і монети, у тому числі розмінні, обігові, пам'ятні монети, які є дійсними платіжними засобами.

Готівкова виручка – сума фактично одержаних готівкових коштів від реалізації продукції товарів, робіт, послуг) і позареалізаційні надходження.

Готівкові розрахунки – платежі готівкою підприємств (підприємств) та фізичних осіб за реалізовану продукцію (товари, виконані роботи, надані послуги), а також за операціями, які безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) та іншого майна.

Грошові кошти (гроші) – готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Грошові надходження – це кошти, які надходять на поточні й інші рахунки підприємств у банках та в касу підприємств і являють собою надходження грошових коштів за продажу продукцію, виконані роботи чи надані послуги, а також виконання інших господарських операцій у процесі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

Грошовий оборот – це рух грошей у процесі виробництва, розподілу і споживання національного продукту, який здійснюється шляхом готівкових та безготівкових розрахунків.

Дебітори – це фізичні і юридичні особи, які заборгували внаслідок минулих подій підприємству певну суму грошових коштів, їх еквівалентів чи інших активів.

Дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

Депозит – грошові кошти або цінні папери, віддані на зберігання в банк, фінансово-кредитні інститути, внесок під оплату мита, зборів, податків тощо.

Державні регульовані ціни – це ціни, які запроваджуються

на товари, які справляють визначальний вплив на загальний рівень і динаміку цін, мають істотну соціальну значущість, а також на товари, що виробляються суб'єктами, які займають монопольне (домінуюче) становище на ринку.

Довгострокова дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокові зобов'язання – усі зобов'язання, які не є поточними зобов'язаннями.

Довгострокові фінансові інвестиції – фінансові вкладення в цінні папери (акції,облігації тощо) інших підприємств на період більше одного року з метою одержання доходів (дивідендів, відсотків), збільшення власного капіталу та інших вигод для підприємства;

Додатковий капітал – емісійний дохід, вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками понад статутний капітал, накопичені курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та інші складові додаткового капіталу.

Дооцінка (уцінка) необоротних активів – сума дооцінки об'єктів основних засобів та нематеріальних активів, зменшена на суму уцінки таких об'єктів протягом звітного періоду в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

Дохід від участі в капіталі – дохід, отриманий від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі.

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Доходи майбутніх періодів – це доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів.

Еквіваленти грошових коштів (грошей) –

короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

Економічна вигода – це потенційна можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активу.

Економічний аналіз – це система спеціальних знань для дослідження зміни та розвитку економічних явищ і процесів у їх взаємозв'язку та взаємообумовленості, з метою забезпечення цільового управління ними.

Емісійний дохід – сума, на яку вартість продажу акцій власної емісії перевищує їхню номінальну вартість

Забезпечення – зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.

Закупівельні ціни – договірні (вільні)ціни, за якими реалізується сільськогосподарська продукція сільськогосподарськими підприємствами, фермерами й населенням та які встановлюються залежно від співвідношення попиту та пропозиції.

Залучені кошти – це кошти, які не належать підприємствам, але внаслідок діючої системи розрахунків постійно знаходяться в їх обігу.

Запаси – активи, які: 1) утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; 2) перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; 3) утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Зареєстрований капітал – зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства.

Збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Звичайна діяльність – будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення.

Звіт про власний капітал – звіт, який відображає зміни у

складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Звіт про рух грошових коштів – звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід.

Змінні витрати – витрати в структурі собівартості продукції (робіт і послуг) підприємства, що прямо пропорційно залежать від обсягів виробництва (продажів), наприклад, витрати на сировину і матеріали, заробітну плату основних працівників в умовах підрядної системи оплати праці.

Знос основних засобів – сума амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання.

Зобов'язання – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Інвестиційна діяльність – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Інкасове доручення (розпорядження) – розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача (органу державної податкової служби) до банку, що обслуговує платника, здійснити без погодження з платником переказ визначеної суми коштів з рахунку платника на рахунок отримувача.

Інші витрати – собівартість реалізації фінансових інвестицій; втрати від неопераційних курсових різниць; втрати від уцінки фінансових інвестицій та необоротних активів; інші витрати, які виникають у процесі господарської діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

Інші доходи – дохід від реалізації фінансових інвестицій; дохід від неопераційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі господарської діяльності, але не пов'язані з

операційною діяльністю підприємства.

Інші операційні витрати – собівартість реалізованих виробничих запасів, необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття; відрахування на створення резерву сумнівних боргів і суми списаної безнадійної дебіторської заборгованості відповідно до НП(С)БО 10; втрати від знецінення запасів; втрати від операційних курсових різниць; визнані економічні (фінансові) санкції; відрахування для забезпечення наступних операційних витрат, а також усі інші витрати, що виникають в процесі операційної діяльності підприємства (крім витрат, що включаються до собівартості продукції(товарів, робіт, послуг).

Інші фінансові доходи – дивіденди, відсотки та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі).

Капітал – фінансові ресурси підприємства, необхідні для організації його господарської діяльності і використовувані в господарському обороті для одержання доходів і прибутку.

Контролінг – одна з найважливіших функцій менеджменту, що полягає в здійсненні систематичної на всіх рівнях перевірки виконання поставлених завдань і вживанні заходів для запобігання відхилень від накреслених шляхів і методів виконання цих завдань.

Короткострокові пасиви (поточні зобов'язання) – це зобов'язання підприємства перед постачальниками, працівниками, банками, державою та ін.

Кредит – це форма позичкового капіталу (в грошовій або товарній формах), що надається на умовах повернення і обумовлює виникнення кредитних відносин між тим, хто надає кредит, і тим, хто його отримує.

Кредитний договір – документ, що укладається між банком і позичальником про взаємні зобов'язання по видачі, використанню й погашенню позик.

Ліквідаційна вартість – сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат,

пов'язаних з продажем (ліквідацією).

Ліквідаційна процедура – це сукупність заходів, спрямованих на задоволення вимог кредиторів продажем майна боржника та ліквідацією його як юридичної особи.

Небанківська фінансова установа – юридична особа, яка надає одну чи кілька фінансових послуг та яка внесена до Державного реєстру фінансових установ в установленому законодавством України порядку. До небанківських фінансових установ належать кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг.

Негрошові операції – операції, які не потребують використання грошей та їх еквівалентів

Незавершені капітальні інвестиції – вартість незавершених на дату балансу капітальних інвестицій в необоротні активи на будівництво, реконструкцію, модернізацію, виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів

Нематеріальний актив – немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам.

Необоротні активи – усі активи, що не є оборотними. Це інвестиції підприємства в матеріальні, нематеріальні та фінансові ресурси, термін використання яких перевищує 12 місяців (або операційний цикл).

Неплатоспроможність – неплатоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності виконати після настання встановленого строку їх сплати грошові зобов'язання перед кредиторами, в тому числі по заробітній платі, а також виконати зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) не інакше як через відновлення платоспроможності.

Непрямі витрати – витрати, що не можуть бути віднесені

безпосередньо до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом.

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – це сума не використаного чистого прибутку або сума збитку, що перевищила прибуток за звітний період.

Норматив – це мінімальний розмір власних оборотних активів у грошовому виразі, необхідний підприємству для забезпечення нормального, безперервного процесу виробництва, реалізації продукції та розрахунків.

Оборотні активи – грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Операційний цикл – проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг.

Оптова ціна – відпускна ціна, по якій підприємства реалізують (відпускають, продають) продукцію виробничо-технічного призначення і товари народного споживання всім покупцям, крім населення.

Оренда – угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату впродовж погодженого з орендавцем строку. При цьому: орендар має можливість та намір придбати об'єкт оренди за ціною, нижчою за його справедливу вартість на дату придбання; орендар набуває права власності на орендований актив після закінчення строку оренди.

Орендна плата – плата за тимчасове користування майном на умовах договору, яке передане в оренду.

Основна діяльність – операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство

утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Пасиви – сума фінансових ресурсів підприємства. Пасиви включають власний капітал підприємства, довгострокові (з терміном погашення більше року) і короткострокові (з терміном погашення до одного року) пасиви.

Первісна вартість – історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.

Планування – процес формування цілей, визначення пріоритетів, засобів і методів їх досягнення, оснований на використанні об'єктивних економічних законів.

Платоспроможність – можливість підприємства своєчасно задовольнити платіжні зобов'язання.

Позареалізаційні надходження – надходження від операцій, що безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції(товарів,робіт, послуг) та іншого майна (включаючи основні засоби, нематеріальні активи, продукцію допоміжного та обслуговуючого виробництва), у тому числі погашення дебіторської заборгованості, заборгованості за позиками, безоплатно одержані кошти, відшкодування матеріальних збитків, внески до статутного капіталу, платежі за надане в лізинг (оренду) майно, роялті, дохід (проценти) від володіння корпоративними правами, повернення невикористаних підзвітних сум, інші надходження.

Позичені кошти – це кошти, які отримує підприємство на визначений термін, за плату і на умовах повернення.

Постачальницько-збутова надбавка (постачальницька винагорода) – сума витрат суб'єкта господарювання, що пов'язані з обігом товару та здійснюються в процесі його продажу (реалізації) під час надходження від виробника(постачальника) на відповідний товарний ринок, та прибутку.

Постійні витрати – витрати в структурі собівартості продукції (робіт, послуг) підприємства, що не змінюються при зміні обсягів виробництва, наприклад, амортизаційні відрахування, витрати на утримання приміщень, маркетинг, консалтинг тощо.

Поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Поточні зобов'язання – зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Прибуток (збиток) від операційної діяльності - алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях.

Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування – прибуток або збиток від припиненої діяльності після оподаткування та/або прибуток або збиток від переоцінки необоротних активів та груп вибуття, що утворюють припинену діяльність і оцінюються за чистою вартістю реалізації.

Прибуток (збиток) до оподаткування – алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків) з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях.

Примітки до фінансових звітів – сукупність показників і пояснень, яка забезпечує деталізацію і обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними положеннями (стандартами).

Прямі витрати – витрати, що можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом.

Резервний капітал – входить до складу власного капіталу

підприємства, формується за рахунок нерозподіленого прибутку. Він може утворюватися відповідно до законодавства або відповідно до установчих документів підприємства.

Роздрібні ціни – ціни, за якими товари реалізуються в роздрібній торговій мережі населенню, підприємствам і організаціям, вони є кінцевими; за цими цінами товари вибувають зі сфери обігу і споживаються в домашньому господарстві чи у виробництві.

Розрахунки – система грошових відносин, пов'язаних з оплатою товарів, робіт, послуг і виконанням інших фінансово-кредитних зобов'язань підприємств, організацій, населення.

Розрахунково-касове обслуговування – надання банком клієнту на підставі укладеного між ними договору послуг, які пов'язані з переказом коштів з/на рахунок(ок) цього клієнта, видачею йому коштів у готівковій формі, а також здійсненням інших операцій, передбачених договором, форму та зміст якого банк розробляє самостійно.

Рух грошових коштів – надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів.

Санація – це система заходів, спрямованих на оздоровлення фінансового стану підприємства, а також на задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації боргів та капіталу і (або) зміною організаційної та виробничої структури боржника.

Собівартість продукції – виражені в грошовій формі безпосередні витрати підприємства, пов'язані з виробництвом та реалізацією продукції (робіт, послуг).

Строк корисного використання (експлуатації) – очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг).

Суборенда – угода про передачу орендарем орендованого ним об'єкта в оренду третій особі.

Товар – продукція, роботи, послуги, матеріально-технічні ресурси, майнові та немайнові права, що підлягають продажу (реалізації).

Торговельна надбавка(націнка) – сума витрат суб'єкта господарювання, що пов'язані з обігом товару та здійснюються в процесі його продажу (реалізації) у роздрібній торгівлі, та прибутку.

Факторинг – продаж підприємством дебіторської заборгованості за зниженою ціною спеціалізованої компанії (фактора) або фінансової організації з метою одержання фінансових ресурсів.

Фіксована ціна – обов'язкова для застосування суб'єктами господарювання ціна, встановлена Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень.

Фінанси підприємств – це економічні відносини, пов'язані з рухом грошей, формуванням грошових потоків, розподілом і використанням доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання в процесі відтворення.

Фінансова діяльність – 1) це система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей; 2) діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.

Фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Фінансовий аналіз – це метод оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан підприємства – ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності, а також своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями.

Фінансовий цикл підприємства – характеризує період повного обороту грошових засобів, інвестованих в оборотні активи, починаючи з моменту погашення кредиторської заборгованості за одержані сировину, матеріали і напівфабрикати, і закінчуючи інкасацією дебіторської заборгованості за поставлену готову продукцію.

Фінансові інструменти – різні форми коротко- і довгострокового інвестування, торгівля якими здійснюється на фінансових ринках; включають опціон, облігації, ф'ючерси, ноу-хау тощо.

Фінансові ресурси підприємств – це власний, позичений та залучений грошовий капітал, який використовується підприємствами для формування своїх активів та здійснення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання відповідного доходу, прибутку.

Формування ціни – механізм визначення рівня ціни товару.

Ціна – виражений у грошовій формі еквівалент одиниці товару.

Ціноутворення – процес формування та встановлення цін.

Чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості – сума поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги з вирахуванням резерву сумнівних боргів.

Чистий прибуток (збиток) – алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування.

Штраф – плата за порушення однією із сторін зобов'язань договору, вид неустойки з метою зміцнення договірної дисципліни та відшкодування збитків потерпілій стороні.

Юридична особа – підприємство, що має відокремлене майно, може від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав і нести обов'язки, бути позивачем і відповідачем в суді, арбітражному суді.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 року № 2597-VIII. Дата оновлення : 13.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2597-19#top> (дата звернення 29.06.2021)

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI. Дата оновлення : 23.04.2021. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/2755-17#top> (дата звернення 29.06.2021)

3. Андрушків Б. М., Владимир О. М., Кузь Т. І. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Фінансове забезпечення діяльності» для студентів галузі знань 24 «Сфера обслуговування» за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа». Тернопіль : ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2020. 112 с. URL: <https://cutt.ly/tE281Bq> (дата звернення 29.06.2021)

4. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб.; Держ. фіскальна служба України, Ун-т держ. фіскальної служби України. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 292 с. URL: <http://localhost:8080/xmlui/handle/123456789/2515> (дата звернення 29.06.2021)

5. Боднар О. А. Управління фінансовою санацією підприємства: курс лекцій для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності 072«Фінансів, банківської справи та страхування» денної форми навчання. Миколаїв : МНАУ, 2020. 81 с. URL: <https://cutt.ly/jE281Mu> (дата звернення 29.06.2021)

6. Бондарчук М. К., Алексеев І. В. Фінансова санація і антикризове управління підприємством (з перекладом тем англійською мовою): навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 268 с.

7. Глущенко С. В., Івахненко С. В. Антикризове управління на підприємстві: фінансово-організаційні аспекти. Конспект лекцій : навч. посіб. Київ : НаУКМА, 2020. 92 с. URL: <https://cutt.ly/DE28xLF> (дата звернення 29.06.2021)

8. Горох О. В., Скоромна О. Ю. Фінанси аграрних підприємств: навч. посіб. Харків : ХНАУ, 2020. 226 с. URL: <https://cutt.ly/OE28gvi> (дата звернення 29.06.2021)

9. Євсєєва О. О., Євсєєв А. С. Оцінка фінансового стану як обліково-аналітична процедура забезпечення ефективного управління підприємством. *Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (24-26 жовтня

2019 року, м. Львів). Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. С. 72–73. URL: <https://cutt.ly/hE24ebv> (дата звернення 29.06.2021)

10. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. Збірка наукових статей / За загальною редакцією д.ю.н., судді Верховного Суду С. В. Жукова. Кив : Алерта, 2019. 216 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Jukov_Zbirka_Bankrut_v2_191007_out.pdf (дата звернення 29.06.2021)

11. Зубченко В. В., Гутко Л. М. Фінанси підприємств. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування». Біла Церква : БНАУ, 2020. 106 с. URL: <https://cutt.ly/eE28dRH> (дата звернення 29.06.2021)

12. Курило О. Б., Бондаренко Л. П., Вівчар О. Й, Чубка О. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с. URL: <https://cutt.ly/1E28aD2> (дата звернення 29.06.2021)

13. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020. 384 с. URL: http://nbuviap.gov.ua/images/nak_mon_partneriv/Upravlinnya_ffinansovou_bezpekou_pidpruemstv.pdf (дата звернення 29.06.2021)

14. Методичні вказівки до самостійного вивчення навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» студентами спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної і заочної форми навчання / В. М. Вовк, М. М. Мосійчук. Рівне : НУВГП, 2017. 36 с. (06–02–161). URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/8069/1/06%E2%80%9302%E2%80%93161.pdf> (дата звернення 29.06.2021)

15. Нікола С. О. Фінанси підприємств : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2020. 206 с. URL:

http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/27207/1/finance_pidprimstv.pdf (дата звернення 29.06.2021)

16. Пеняк Ю. С., Гороховацька Н. В. Сучасні проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами. *Економічний простір*. 2020. № 159. С. 97–101. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1155858.pdf> (дата звернення 29.06.2021)

17. Правдюк Н. Л., Кожухар В. В. Аналітичне забезпечення управління процесом реалізації продукції галузі садівництва. *Агросвіт*. 2021. № 4. С. 9–16. DOI: [10.32702/2306-6792.2021.4.9](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.4.9) URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3387&i=1> (дата звернення 29.06.2021)

18. Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. Фінанси підприємств: навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с. URL: <https://cutt.ly/pE24hQJ> (дата звернення 29.06.2021)

19. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : Видавництво ПП «Астрая», 2020. 434 с. URL: <https://cutt.ly/pE28jRL> (дата звернення 29.06.2021)

20. Шевців Л. Ю., Сподарик Т. І. Організація управлінського обліку на вітчизняних підприємствах у рамках системи обліково-аналітичного забезпечення управління. *Бізнес Інформ*. 2020. № 10. С. 255-266. URL: <https://cutt.ly/NE24csp> (дата звернення 29.06.2021)

21. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.

22. Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Ливдар М. В. Фінанси: навч. посіб. Львів : Видавництво «Простір-М», 2018. 298 с. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/42319> (дата звернення 29.06.2021)